

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน

Participation in the Management of Child Development Centers Under Local Government Organization in Nan Province

¹นรินทร์ รินพนัสลัก, ²สังวาล วังแจ่ม และ ³จันทรฉาย ยมสูงเนิน

¹Narin Rinphanassak, ²Sangwan Wangcham ³Janchai Yomsoongnern

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

North-Chiang Mai University, Thailand.

E-mail: ¹konkonnoon@hotmail.com, ²sungw_edq@yahoo.co.th, ³Janchai@northcm.ac.th

Received March 24, 2023; Revised May 3, 2023; Accepted May 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน 99 แห่ง รวม 2,018 คน กลุ่มตัวอย่าง 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1.การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการวางแผน ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. ด้านการเตรียมการแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ด้านการเตรียมการ ควรให้ให้ผู้มีส่วนร่วมรู้หน้าที่และลำดับขั้นตอนในการเตรียมการด้านการวางแผนผู้บริหารทุกระดับต้องวางแผนในการจัดบุคลากรให้ตรงกับงาน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ควรมุ่งเน้นการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ จากการดำเนินงานมาปรับปรุงพัฒนา และปรับเปลี่ยนนโยบายการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การบริหาร; การมีส่วนร่วม; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were: 1. To study the participation in the management of child development centers. Under the local government organization, Nan Province, and

2. to study ways to promote participation In the management of the Child Development Center under the local administration organization of Nan Province Study population Including the management of the Child Development Center young child care teacher and the Child Development Center Committee under 99 local administrative organizations in Nan Province, a total of 2,018 people. The sample group was 327 people determined from the table. of Craigie and Morgan, The tools used in the study were questionnaires and interviews. Data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation, and content analysis.

The results of the research revealed that the overall participation in the management of the child development center under the local administration organization in Nan Province was at a high level. When considering each aspect, it was found that they were at a high level in all aspects. Sort the averages as follows: in the implementation of the plan planning, supervision, monitoring, evaluation and reporting and preparation.

Guidelines for developing participation in education management of child development centers under the jurisdiction local in Nan province Preparation should allow participants Know the duties and sequence of steps in preparation In terms of planning, executives at all levels must plan for personnel management. To match the work with the participation of all parties in the implementation of the plan. All parties should be involved in the activities of supervision, monitoring, evaluation and reporting. should focus on the use of the information obtained from operations to development and modify the operating policy.

Keywords: Organization; Management; Participation; Child Development Centers; Local Government

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคน ได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี และมาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำ บริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษา ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจในการจัดการศึกษาให้ได้ คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น สถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็ก ปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่ และเจตนารมณ์ของรัฐบาล และจัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทาง เดียวกัน ซึ่ง สุพรรณษา อ่อนมาก (2559) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์ฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง

จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและ รายงาน ด้านการเตรียมการวางแผนและด้านการวางแผน 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคามของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีสถานภาพต่างกัน ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดต่างกัน และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสรุปได้ดังนี้ 3.1 ด้านการเตรียมการวางแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษาก่อนวางแผนและคณะกรรมการทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนไว้ให้เกิดความพร้อมในการดำเนินการ 3.2 ด้านการวางแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและติดตามการวางแผนการจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3.3 ด้านนำแผนไปปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม และการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ร่มรื่นสวยงามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและชุมชน 3.4 ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ควรมีส่วนร่วมกำหนดแผนการกำกับและติดตามกำหนดเครื่องมือที่จะประเมินกำหนดวิธีการละขั้นตอนการประเมินกำหนดเกณฑ์การประเมินกำหนดตัวบุคคลที่จะเป็นผู้ประเมิน ดำเนินการประเมินผลตามที่กำหนดจัดทำรายงานการประเมินผล

ในจังหวัดน่านมีทั้งหมด 15 อำเภอและมีจำนวนตำบล 99 ตำบล และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 208 แห่ง ประกอบด้วย 1) อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 3 แห่ง 2) อำเภอเชียงกลาง จำนวน 13 แห่ง 3) อำเภอท่าวังผา จำนวน 20 แห่ง 4) อำเภอทุ่งช้าง จำนวน 9 แห่ง 5) อำเภอนาน้อย จำนวน 15 แห่ง 6) อำเภอนาหมื่น จำนวน 9 แห่ง 7) อำเภอปัว จำนวน 17 แห่ง 8) อำเภอบ้านหลวง จำนวน 4 แห่ง 9) อำเภอปัว จำนวน 13 แห่ง 10) อำเภอภูเพียง จำนวน 12 แห่ง 11) อำเภอเมืองน่าน จำนวน 37 แห่ง 12) อำเภอแม่จริม จำนวน 11 แห่ง 13) อำเภอเวียงสา จำนวน 29 แห่ง 14) อำเภอสองแคว จำนวน 8 แห่ง และ 15) อำเภอสันติสุข จำนวน 8 แห่ง ซึ่งทุกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กวัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาต่อไป ผู้วิจัยได้เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการขับเคลื่อนปฐมวัยในจังหวัดน่าน ซึ่งได้มีโอกาสไปนิเทศโรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในจังหวัดน่าน เมื่อได้สอบถามเรื่องการบริหารสถานศึกษา ก็พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาดังกล่าว และสอดคล้องกับงานวิจัยเกษม พงษ์เดช (2558) การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 ปัจจัย เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ทักษะและประสบการณ์การสอนที่ดีของครูผู้ดูแลเด็ก 3) การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพียงพอและเหมาะสม การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2554 ความสำเร็จระดับมาก

บทความวิจัยนี้เสนอ การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน และการศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับพื้นที่ให้มีการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา ที่มีสาระสำคัญ เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบไปด้วย แนวคิดการบริหารการศึกษา แนวคิดการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย แนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการจัดการศึกษา แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการสัมมนา ซึ่งเมื่อศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการบริหารหมายถึงวิธีดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ได้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วม ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน และทำให้บุคลากรทุกคนรู้สึกได้ว่า ทุกคนเป็นส่วนสำคัญขององค์กร ผู้มีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามงานวิจัยประกอบด้วย คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหาร ศูนย์เด็กเล็ก และครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณษา อ่อนมาก (2559) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการวางแผน (3) ด้านการนำไปปฏิบัติ (4) ด้านการกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงาน ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้วิจัย ให้ความหมายของการบริหารอย่างมีส่วนร่วมดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ด้านการเตรียมการวางแผน หมายถึง การกำหนดนโยบาย การกำหนดโครงสร้างที่จะต้องใช้เป็นส่วนประกอบ การกำหนดเกณฑ์และข้อกำหนดที่สำคัญ ๆ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการที่ใช้เป็นหลักการวางแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการคาดคะเนแนวโน้มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่อยู่ในภารกิจ ความต้องการด้านทรัพยากรและการเงินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การรวบรวมข้อมูลไว้ให้พร้อมทั้งที่เป็นข้อมูลภายในและภายนอกองค์กร ตลอดจนการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 ด้านการวางแผน หมายถึง การกำหนดความคาดหวังในอนาคต (วิสัยทัศน์) กำหนดวัตถุประสงค์นโยบายเป้าหมายและมาตรการ การกำหนดวิธีการ (ยุทธศาสตร์) ในการพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวางแผนโครงการให้เป็นไปตามแนวของวัตถุประสงค์นโยบายเป้าหมาย และวงเงินงบประมาณเบื้องต้น เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี วางแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การนำระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ได้เตรียมไว้ในขั้นที่ 1 (การเตรียมการวางแผน) มาใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษา การกำหนดแผนพัฒนาการศึกษา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพิจารณาให้ความเห็นชอบ

แผนพัฒนาการศึกษาการทำความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนกับผู้ปฏิบัติ และกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

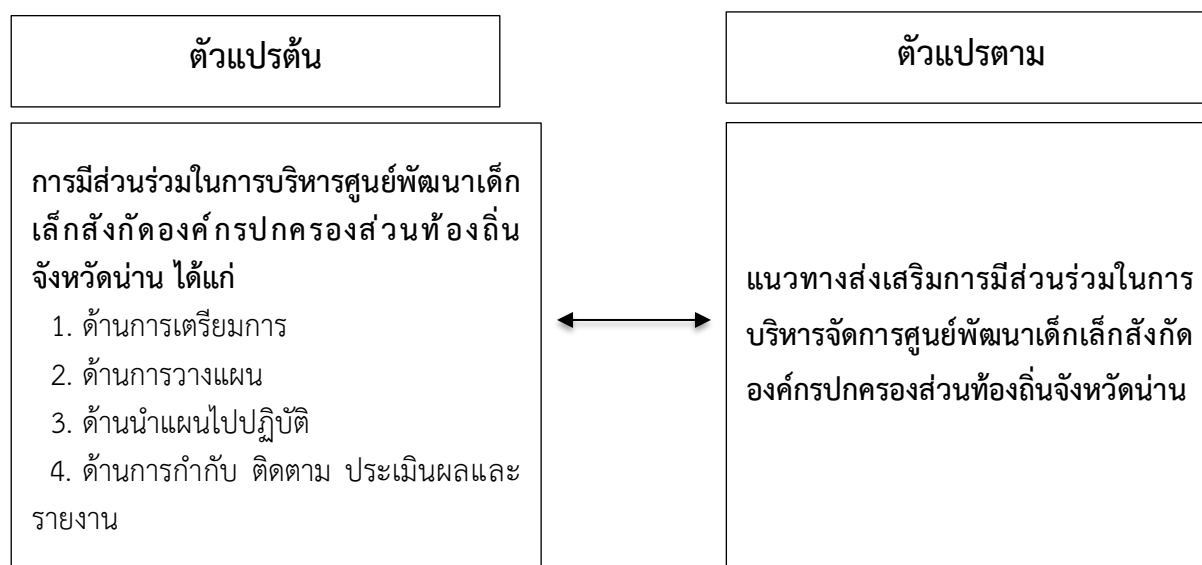
ขั้นตอนที่ 3 ด้านนำแผนไปปฏิบัติ หมายถึง การเตรียมบุคลากร งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ การมอบหมายงานรับผิดชอบการลงมือดำเนินการ การแก้ไขปัญหาและการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ การเสริมแรงผู้ปฏิบัติที่ สนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการ และการจัดประสบการณ์ให้เด็กเล็กมีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม การสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับทุกคน การติดต่อประสานงานระหว่างพัฒนาเด็กเล็กกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในจัดกิจกรรมพัฒนาการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้การบริการ แก่ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นการสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นและของชาติ

ขั้นตอนที่ 4 ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน หมายถึง การวางแผนการกำกับติดตามและปฏิบัติตามแผนการประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของงาน/ โครงการ และการรายงานทางการเงินการจัดทำเอกสารสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานการนำผลการประเมินไปปรับปรุง การปฏิบัติงานการ พิจารณาตรวจสอบเอกสารและให้ความเห็นชอบการรายงานผลการดำเนินงานตรวจสอบ การรายงานผลการ ดำเนินงานประจำปีการตรวจสอบรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก่อนการเปิดเผย และเผยแพร่ ข้อมูลต่อสาธารณชน การให้ข้อเสนอแนะการ ปรับเปลี่ยนนโยบาย และการวางแผนพัฒนาให้ สอดคล้องเท่าทันกับ การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

จากการที่ได้ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการวางแผน (3) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ (4) ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน จึงได้นำประเด็นดังกล่าวมา กำหนดเป็นนิยามศัพท์ และหลังจากนั้นก็ได้นำเอานิยามศัพท์ในแต่ละข้อมาออกแบบข้อคำถามสำหรับงานวิจัย ในเล่มนี้ เพื่อสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือดังกล่าวก่อนนำไปใช้ได้ผ่านการ ตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิง การวิจัยครั้งนี้เป็นการการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการวางแผน(3) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ (4) ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน โดยรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้การสำรวจ (Survey Research) พื้นที่วิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดน่าน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน 99 แห่ง รวม 2,018 คนกลุ่มตัวอย่าง 327 คน กำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่านความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ใน 4 ด้าน (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการวางแผน (3) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ (4) ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่านเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพื่อใช้เป็นแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใน 4 ด้าน (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการวางแผน (3) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ (4) ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ค่าดัชนีสอดคล้องกับข้อคำถาม (IOC) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 ก่อนนำไปใช้จริง 2) แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ในครั้งนี้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดน่านจำนวน 5 คน ประกอบด้วย กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็ก 1 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัยในจังหวัดน่าน 1 คน จากการประมวลข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมฯ จากแบบสอบถามปลายเปิด สามารถสรุปเป็นประเด็นที่นำไปเป็นแบบสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมการ

1. ท่านคิดว่า ควรมีการประชุมก่อนการเปิดภาคการศึกษาทุกฝ่ายหรือไม่อย่างไร

2. ท่านคิดว่า ใครควรมีบทบาทในการกำหนดการสอน และจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์เด็กเล็ก เพราะเหตุใด

3. ท่านคิดว่า การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานควรเป็นหน้าที่ของผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียวหรือไม่ อย่างไร

4. ท่านคิดว่า ผู้บริหารช่วยให้ผู้สอนมีการเตรียมการ อำนวยความสะดวกในเรื่องใดบ้าง

ด้านการวางแผน

1.ท่านคิดว่า การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนส่งผลในเรื่องใดบ้างในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ท่านคิดว่า นอกจากผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว ใครจะมีส่วนช่วยในด้านการวางแผนทุกขั้นตอน การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ

1.ท่านคิดว่า การนำแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นการนำโครงการ/กิจกรรม ที่ได้กำหนดไว้ในแผน ไปดำเนินการ ให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยต้องกำหนดองค์หรือบุคคลที่รับผิดชอบ และวิธีการดำเนินการ อย่างไร

2. ท่านคิดว่า การดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้นโยบาย บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ควรเป็นหน้าที่ความ รับผิดชอบของใคร

ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

1. ท่านคิดว่าควรมีคณะกรรมการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง หรือไม่อย่างไร

2. ท่านคิดว่า การประเมินผลหรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างไร

3. ท่านคิดว่า การติดตามและรายงานผลจากบุคคลภายในและภายนอก มีประโยชน์ต่อศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ไปยัง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อแจกให้กับกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ในจังหวัดน่าน จำนวน 327 ชุด และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ โดยระดับความคิดเห็นของเป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์รปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน ใช้การประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย และ 1.00-1.51 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด แบบสัมภาษณ์ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยคำถามในการสัมภาษณ์มา จากการประมวลข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ใน 4 ด้าน (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการวางแผน (3) ด้านการนำแผนไป ปฏิบัติ (4) ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

ผลการวิจัย

1.การประเมินการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน โดยรวม

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน โดยรวม

การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านที่ 1 ด้านการเตรียมการ	3.99	0.77	มาก
ด้านที่ 2 ด้านการวางแผน	4.04	0.73	มาก
ด้านที่ 3 ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ	4.06	0.74	มาก
ด้านที่ 4 ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน	4.00	0.72	มาก
รวม	4.02	0.74	มาก

จากตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่านโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ รองลงมาคือ ด้านการวางแผน ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน และลำดับสุดท้ายคือด้านการเตรียมการ

2.การประเมินการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน รายด้านโดยแยกข้อที่มีลำดับคะแนนสูงสุด

ที่	ด้านการเตรียมการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	4.04	0.77	มาก
ที่	ด้านการวางแผน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากรด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.07	0.73	มาก
ที่	ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กร่วมจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ	4.11	0.73	มาก
ที่	ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารสรุปรายงาน ผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.03	0.73	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ด้านการเตรียมการ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ด้านการวางแผน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนา การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และทุกข้อมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงานตามแผนการวางแผน พัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปีต่อ ๆ ไป

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน

ในการในครั้งนี้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดน่านจำนวน 5 คน ประกอบด้วย กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็ก 1 คน ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัยในจังหวัดน่าน 1 คน โดยนำข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ใน 4 ด้านดังนี้ 1. ด้านการเตรียมการควรให้ให้ผู้มีส่วนร่วมรู้หน้าที่และลำดับขั้นตอนในการเตรียมงานและเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน 2. ด้านการวางแผนผู้บริหาร ทุกระดับต้องวางแผนเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการจัดบุคลากร หรือตำแหน่งคนให้ตรงกับงานโดยมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย 3. ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน 4. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ควรมุ่งเน้นการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาตั้งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ และสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ด้านการเตรียมการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไรอย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นอย่างไร โดยมีการซักซ้อมความเข้าใจการจัดทำแผนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนจัดเตรียมข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผน กำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกขั้นตอน โดยมีการออกแบบให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีส่วนในการวางแผน โดยมีการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของศูนย์ก่อนวางแผนและจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน

ด้านการวางแผน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ เกี่ยวกับบริบท ปัญหาในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการติดตามการวางแผนการจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่อยู่ในชุมชน ถูกหลานของคนในชุมชนเป็นผู้รับบริการดังนั้นควรมีการนำเสนอข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ให้ชุมชนได้รับรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้คนในชุมชนตื่นรู้และยื่นมือเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ด้านนำแผนไปปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นสนับสนุนให้จัดกิจกรรม

เพื่อสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะไม่พูดถึงไม่ได้คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปลอดภัย

ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแผนการกำกับและติดตาม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย โดยการเข้าไปกับกับติดตามนั้นควรเป็นไปแบบกัลยาณมิตร ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อจะได้จัดทำรายงานเพื่อเสนอให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ โดยดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและมีวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมิน กำหนดเครื่องมือที่จะประเมินกำหนดวิธีการละขั้นตอนการประเมินกำหนดเกณฑ์การประเมินกำหนดตัวบุคคลที่จะเป็นผู้ประเมินที่มีความเข้าใจเป็นอย่างดีมีประสบการณ์สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ ดำเนินการประเมินผลตามที่กำหนดจัดทำรายงานการประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน พบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ด้านการเตรียมการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมในการศึกษาและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ที่เกิดจากกระบวนการเตรียมการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ธนวรรณ ทองอ่อน (2561) ในเรื่องการเตรียมการในส่วนของการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีทักษะ มีความรู้ความสามารถในการนำพาองค์กรให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ นายกเทศมนตรีที่มีความสามารถจะต้องเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนา การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อีกทั้งด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกับ ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะในการมีส่วนร่วมวางแผนด้านงบประมาณสอดคล้องกับ เต็มศิริ สองเมือง (2563) พบว่าการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่ามีการดำเนินงานในระดับมากทั้งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์ การประเมินกลยุทธ์ มีการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ทองลักษณ์ ทัดทา (2559) พบว่าการบริหารจัดการทั่วไป ครูผู้ดูแลเด็กควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีมีการปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง โดยมีตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าเข้าร่วมเป็นกรรมการ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการศึกษา มีความสอดคล้องกับนิธยา มาลา (2565) พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเปิดโอกาสชุมชน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นรับทราบปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ด้านบุคลากร ควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้มีความรู้ ทักษะประสบการณ์ และในด้านการติดตามประเมินผลโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะชุมชนติดตามประเมินผล การร่วมแก้ไขปัญหาในศูนย์ฯ ขององค์กร เอกชน ชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันผู้ปกครอง/ชุมชน ติดตาม ข่าวสาร การบริหารงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น จึงให้ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบ ติดตามประเมินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์มากขึ้น

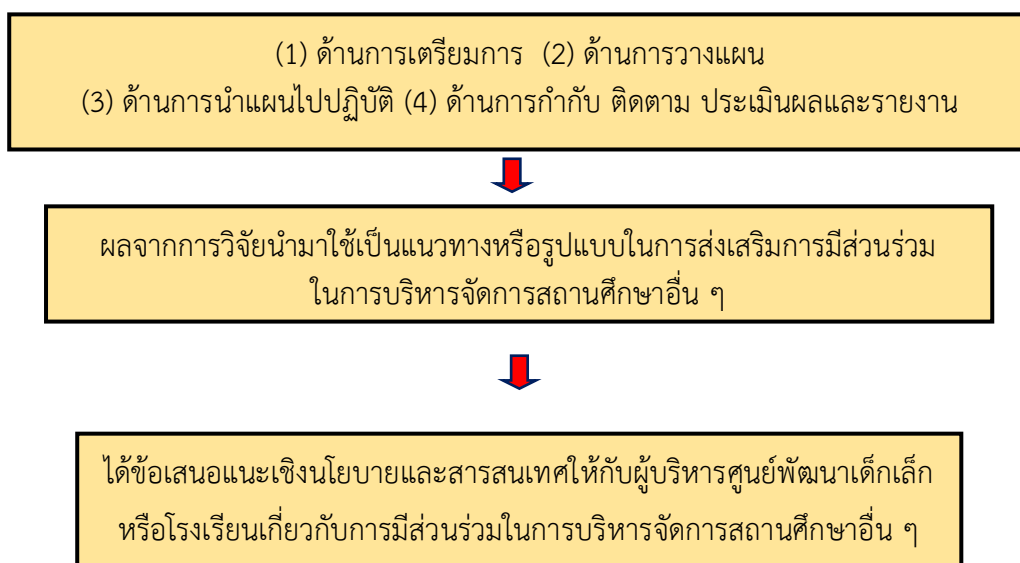
มีความสนใจในข่าวสารต่าง ๆ ของ หน่วยงานใกล้เคียงชุมชน ซึ่งข้อมูลทั้งหมดก็สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน พบว่า ด้านการเตรียมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นอย่างไร โดยมีการซักซ้อมความเข้าใจการจัดทำแผนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นในการวางแผนกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกขั้นตอน โดยมีการออกแบบให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีส่วนในการวางแผน โดยมีการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของศูนย์ก่อนวางแผน และจำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรวดี หะสีตะพงษ์ (2560) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้จัดให้มีมุมเรียนรู้ของผู้ปกครอง รองลงมาคือการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในด้านวิชาการ ให้ได้รับทราบไม่ทั่วถึงในชุมชน และความร่วมมือจากชุมชน สถาบัน ในการสนับสนุนด้านงบประมาณ การพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อวัสดุและครุภัณฑ์ยังไม่เต็มที่ เนื่องจากความไม่พร้อมด้านอาคารสถานที่ มีปัญหาด้านงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนไม่เต็มที่เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด มีภารกิจอื่นเร่งด่วนต้องไปจัดทำด้านการวางแผน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ เกี่ยวกับบริบท ปัญหาในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการติดตามการวางแผนการจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่อยู่ในชุมชน ลูกหลานของคนในชุมชนเป็นผู้รับบริการดังนั้น ควรมีการนำเสนอข้อมูลในส่วนต่างๆ ให้ชุมชนได้รับรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้คนในชุมชนตื่นรู้และยื่นมือเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ เกษม พงษ์เดช (2558) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะไม่พูดถึงไม่ได้คือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปลอดภัย ที่พบว่าการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านงบประมาณ วางแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน การใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าด้านบุคลากร ส่งเสริมการอบรม ด้านวิชาการส่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอื่นๆ สร้างความมีส่วนร่วมสร้างเจตคติที่ดีของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแผนการกำกับและติดตาม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย โดยการเข้าไปกับติดตามนั้นควรเป็นไปแบบกัลยาณมิตร ให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อจะได้จัดทำรายงานเพื่อเสนอให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ โดยดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและมีวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินกำหนดเครื่องมือที่จะประเมินกำหนดวิธีการระดมขั้นตอนการประเมินกำหนดเกณฑ์การประเมินกำหนดตัวบุคคลที่จะเป็นผู้ประเมินที่มีความเข้าใจเป็นอย่างดีมีประสบการณ์สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ ดำเนินการประเมินผลตามที่กำหนดจัดทำรายงานการประเมินผลซึ่งสอดคล้องกับ ทองลักษณ์ ทัดทา (2559) การนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไข ด้านอาคาร

สถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่งเสริมการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ทำให้เห็นลำดับและความสำคัญของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป

การมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการวางแผน ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการเตรียมการ จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่ากระบวนการในแต่ละด้านได้มีวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นแบบแผน ที่ทำให้เห็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานสามารถที่จะนำกระบวนการดังกล่าวไปปรับใช้และสร้างการมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการวางแผนในการบริหาร อีกทั้งเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้คนที่อยู่ในองค์กรได้ทำงานด้วยกันอย่างราบรื่น และเกิดสัมพันธ์อันดีระหว่าง กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็ก และครูศูนย์เด็กเล็ก จนส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานและเกิดประสิทธิผลอันดีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดน่าน

1.2 ควรให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีโอกาสแสดงบทบาทในการร่วมบริหารอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดผลในการจัดการศึกษา เมื่อมีการร่วมมือกันก็จะเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการโดยตรงนั่นคือเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 ในการดำเนินการบริหารการศึกษาส่วนใหญ่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ที่ดำเนินการส่วนใหญ่จะเป็นผู้อำนวยการกองการศึกษา ดังนั้นควรให้คณะกรรมการศูนย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูพัฒนาเด็กเล็กได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าต่อไป

1.4 ในด้านการเตรียมการ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่านควรเข้าใจบริบทและหน้าที่ของตนเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่านโดยใช้กระบวนการบริหาร PDCA

2.2 ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เป็นผู้นำที่ส่งผลต่อการส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกษม พงษ์เดช.(2558). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *พินเนศวรสาร*, 11(1), 37-44.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เต็มศิริ สองเมือง. (2564). สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 18(1), 33-44.
- ทองลักษณ์ ทัดทา. (2559). แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 35(3), 85-95.
- ธนวรรณ ทองอ่อน. (2562). รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบล. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 819-833.

- นิตยา มาลา. (2565). แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(5), 187 – 204.
- ภัทรวดี หะสีตะพงษ์. (2560). การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาลัยสันตพล*, 3(1), 68-80.
- สุพรรณษา อ่อนมาก. (2559). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Sizes for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.